

forsyningselskaber inden for el, naturgas og varme blev udtrykkelig omfattet. I øvrigt falder selskaber generelt uden for offentlighedsloven uanset graden af offentlig indflydelse. F.eks. er Ørestadsselskabet og Bælt Holding (Broselskaberne) ikke omfattet af offentlighedsloven.

Ifølge bemærkningerne til 1985-loven skal selvejende institutioner, foreninger m.v. anses for offentlig forvaltning, hvis de »udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og dermed er undergivet intensiv offentlig regulering, tilsyn og kontrol«. Selvejende institutioner på bistandslovens område blev udtrykkelig karakteriseret som offentlig forvaltning; på andre områder er det ofte særdeles tvivlsomt, om en institution kan karakteriseres som offentlig forvaltning. Folketingets Ombudsmand har f.eks. antaget, at Dansk Flygtningehjælp ikke hører til den offentlige forvaltning. Justitsministeriet har f.eks. antaget, at Danida Fellowship Center, som er en privat oprettet selvejende institution, hører til den offentlige forvaltning. I ombudsmandens og Justitsministeriets praksis foretages en samlet vurdering af det offentliges indflydelse på institutionen, hvor der lægges vægt på en række momenter. Retsstillingen er uklar, og der er derfor betydelig usikkerhed vedrørende mange institutioner.

Offentlighedsloven indeholder i § 1, stk. 3, en bemyndigelse til vedkommende minister, hvorefter denne kan bestemme, at selskaber m.v. skal omfattes af reglerne, forudsat at deres udgifter overvejende dækkes af offentlige midler eller de ved lov eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på statens eller en kommunes vegne. Bemyndigelsen er så vidt vides kun benyttet til at sikre, at sager om tilskud til læplantning er omfattet af offentlighedsprincippet. I øvrigt vil mange vigtige halvoffentlige selskaber m.v. ikke kunne rubriceres under bemyndigelsens kriterier.

SF's lovforslag sikrer, at offentlighedsreglerne bliver gældende for halvoffentlige organer, hvor det offentlige har bestemmende indflydelse. SF's forslag anfægter ikke, at der gælder forskellige organisatoriske principper i og uden for det offentlige, f.eks. med hensyn til bevillinger og ledelse, men forslaget sikrer som nævnt offentlighedsprincippet, når det offentlige har bestemmende indflydelse. Forslaget er beslægtet med den regel, som den svenske riksdag i 1993-94 satte ind i den svenske sekretesslov. Ifølge denne ændring gælder offentlighedsreglerne i Sverige også for: »aktiebolag, handelsbolag, økonomiske foreninger og stiftelser där kommuner eller landsting utöver ett rättsligt bestämmande inflytande«.

4. Mange opgaver, der tidligere blev varetaget på nationalt plan, er i de senere år delvis overgået til

behandling og beslutning i Den Europæiske Union. Det har betydet, at offentlighedens adgang til indsigt i væsentlige sagsområder er blevet udhulet. Dokumenter, der udveksles mellem nationale myndigheder og EU-organer, herunder udvalg og komiteer, der behandler EU-anliggender, kan undtages fra aktindsigt og bliver undtaget i højere grad end dokumenter, der indgår i sager, der behandles og besluttes på nationalt plan.

Indtil 1991 indeholdt offentlighedsloven en generel undtagelse for »dokumenter, der udarbejdes i forbindelse med behandlingen af forslag til EF-vedtagelser, eller som vedrører spørgsmål om fortolkningen eller opfyldelsen af fællesskabsretlige regler«. Denne undtagelse blev på SF's initiativ ophævet ved lov nr. 347 af 6. juni 1991. Denne ophævelse har dog langtfra medført almindelig åbenhed om EU-dokumenter.

Danmark arbejder for at skabe mere åbenhed i EU's organer. Det vil være i god tråd med denne indsats, hvis Danmark indfører almindelig åbenhed om EU-dokumenter. Det kræver, at man ophører med at betragte EU-stof som et udenrigspolitisk anliggende. I betragtning af, at op mod hver anden dansk lov påvirkes af direktiver eller forordninger i EU, og at mange andre sager påvirkes af beslutninger i EU-organer, er det vigtigt med almindelig åbenhed i Danmark om EU-dokumenter. EU har fået så stor en rolle, at det er helt ude af proportion at betragte sager, der behandles i EU-regi, som udenrigspolitiske anliggender. De fleste EU-sager handler om forhold, der indtil for få år siden var rent nationale anliggender, og derfor bør disse sager med hensyn til offentlighed betragtes på linje med sager, der behandles og besluttet ved danske myndigheder. Som et absurd eksempel på manglende åbenhed kan nævnes de hemmelige ministerrådsprotokoller om forbehold og fortolkninger i forbindelse med vedtagelse af direktiver.

Spørgsmålet om aktindsigt hos danske myndigheder, der ligger inde med EU-dokumenter, skal afgøres efter danske regler, og det har derfor betydning at ændre den danske offentlighedslov, så det kan sikres, at EU-dokumenter ikke undtages som udenrigspolitiske anliggender. Der er desværre tendenser til, at EU-retlige principper om fortrolighed også tillægges betydning ved anvendelsen af de nationale regler. Det må så vidt muligt undgås, og lovforslaget tilsigter at bidrage hertil. Det må understreges, at danske myndigheder ved vurderingen af konkrete anmodninger om aktindsigt ikke skal tænke som et EU-organ, men handle ud fra et almindeligt »ihænde-haverprincip«. Det må ligeledes understreges, at Rådets og Kommissionens såkaldte adfærdskodeks